

Summa – et søgesystem efter Google-opskriften

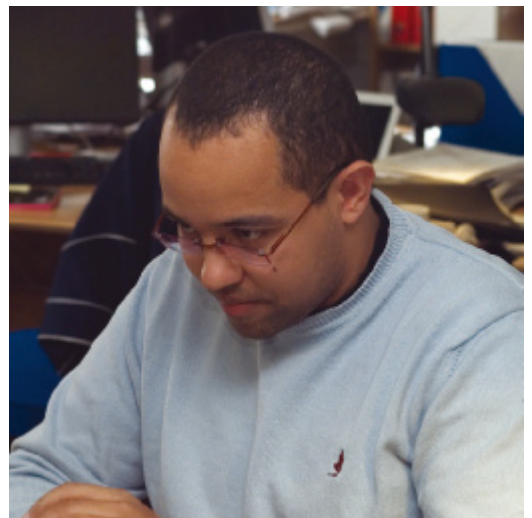
Statsbibliotekets nye søgesystem Summa er blevet til i et samarbejde mellem forskellige faggrupper og institutioner. Det gør op med vanetænkningen om, at brugere skal gå på kursus for at lære at finde frem til de materialer, de søger. Systemet vil blive open sourced, så andre institutioner der vil formidle information kan bruge det – gratis.

Langt hovedparten af Statsbibliotekets brugere besøger biblioteket via nettet og de føler sig så sikre på egen formåen, at de sagtens kan finde materialet selv uden at spørge en bibliotekar til råds. Statsbiblioteket kalder det 'drive-in-brugeradfærd'.

Før 26. oktober 2006 fik mange af brugerne en utilfredsstillende oplevelse, når de benyttede søgefeltet på Statsbibliotekets hjemmeside.

– Det eksisterende system var ganske enkelt for langsomt og det var ikke altid klart, hvorfor man ikke fandt det, man søgte, forklarer udviklingschef Birte Christensen-Dalsgaard. Et feltstudium havde bekræftet, hvad andre undersøgelser havde vist, nemlig at bibliotekskatalogen ikke spillede nogen rolle i forbindelse med valg af materiale, og at brugerne betragtede sig selv som informationskompetente. Det var derfor naturligt at prøve at arbejde med udvikling af et system, som fungerede på disse brugeres præmisser. Formålet var altså ikke at lave et system til informationsspecialisterne, men at lave et til de såkaldte 'drive-in' brugere.

Efter den 26. oktober 2006 fik brugerne en helt ny oplevelse, da de loggede på Statsbibliotekets hjemmeside. Mest mærk-

Vi tror på, at bibliotekerne rent faktisk ligger inde med data og viden, som gør os i stand til at levere et helt unikt produkt.

BIRTE CHRISTENSEN-DALSGAARD

bart var, at man nu fik meget hurtigt svar på en forespørgsel og at dette blev vist på en meget overskuelig måde. Yderligere var systemet designet til at understøtte brugeren i at benytte næsten samme fremgangsmåde i søgningen, som de fleste forventer efter brug af blandt andet Google og Amazon. Og Birte Christensen-Dalsgaard lægger da heller ikke skjul på, at Statsbibliotekets it-udviklere uden blusel har mere end skelet til de store søgesystemer.

– Summas system er på ingen måder originalt. I stedet har vi bevidst kigget på, hvad man har haft succes med andre steder, og hvad brugerne er vant til. Jeg plejer at sige, at vi stjæler med stolthed, siger hun.

Med Summa som søgesystem får brugerne blandt andet at vide, hvilke materialer der er tilgængelige helt fremme i søgeresultatet, hvilket ikke lod sig gøre med det gamle system. Desuden kan man vælge at sortere efter relevans eller udgivelsesår. Har man tendens til at ramme de forkerte taster, giver Summa også stavforslag – en

feature, som er hentet fra Google's 'Mente du...?'

Summa har også en indkøbs- eller man skulle måske snarere kalde den en materialekurv, hvor man kan samle alle de bestillinger, man bliver fristet af på sin vej rundt i systemet. Og så får brugerne i dag også en væsentlig hurtigere betjening i forhold til tidligere.

– Summa bygger på overbevisningen om, at biblioteket har en rolle i at hjælpe brugerne med at finde frem til det bedste materiale, og vi vil gerne støtte op om brugernes beslutningsproces. Vi tror på, at bibliotekerne rent faktisk ligger inde med data og viden, som gør os i stand til at levere et helt unikt produkt, siger Birte Christensen-Dalsgaard.

Det var undersøgelser af brugernes adfærd, der førte frem til erkendelse af, at det gamle søgesystem skulle forbedres. Systemet var bygget op omkring en typisk bibliotekstankegang, hvor brugerne bliver opfattet som nogle der præcist ved, hvilket materiale, de skal have fat i. Resulta-

Webgruppen 'bag' Summa er:
Dorete Larsen, Hans Lund,
Bolette Ammitzbøl Madsen,
Mikkel K. Erlandsen, Jørn Thøgersen,
Mads Villadsen, Michael Nielsen,
Jens Hofman Hansen og Hans Lauridsen.

terne bliver listet op i kronologisk eller alfabetisk rækkefølge, som man kender det fra de gamle kartoteker på bibliotekerne. Men datosortering og alfabetisering er i en digital verden ikke de eneste relevante visningsformer for nutidens brugere.

Det viste sig da også, at brugerne kun i ringe grad manøvrerede i systemet, sådan som det var tænkt, de skulle gøre.

– Når man har lagt meget arbejde i at udvikle et system, kan det være hårdt at erfare, at brugerne gør noget andet, end man har tænkt sig, siger Statsbibliotekets usability-konsulent Jens Hofman Hansen.

Statsbiblioteket tog konsekvensen af disharmonien mellem systemets intentioner og brugernes adfærd: De gik i gang med at udvikle Summa sidst på året 2005.

Det tog cirka et år at udvikle Summa. I alt blev der brugt tre årsværk på projektet frem til åbningen i oktober 2006. Men trods masser af forberedelser var det med en vis bæven, at de 25.000 brugere, der i gennemsnit besøger Statsbibliotekets hjemmeside hver måned, blev sluppet løs i det nye system.

– Den første måned havde vi travlt, og der var en del småfejl, der skulle rettes. Men det er lykkedes at holde systemet i luften uden nedbrud. Så alt i alt synes vi, det er gået meget fint, siger Jens Hofman Hansen.

Ud over at styre søgningerne på Statsbibliotekets samlinger ligger Summa også bag Bibliotekernes Netmusik. Her er funktionerne ligeledes også bygget op, så de ligner Amazon og Google.

Søger man på en bestemt kunstner, vil man for eksempel også blive tilbudt anmeldelser af den pågældende cd. Og hvis cd'en er udlånt, vil Summa automatisk tilbyde brugeren at låne musikken i digital udgave, hvis den mulighed er til stede.

Summa har vist sig levedygtig, og ambitionerne med systemet er da også, at det skal udbredes til langt flere end Statsbiblioteket og Bibliotekernes Netmusik.

– Statsbiblioteket arbejder på, at Summa skal distribueres som open source, som er en metode flere og flere i disse år vender sig mod. Ideen er, at man får etableret et community, som på forskellig måde bidrager til udviklingen, til rettelse af fejl og til erfaringsudveksling. I Danmark har vi etableret et sådant samarbejde med en række

– *En ide, som der arbejdes med i Summa, er at få eksponeret, at biblioteket står for andet end bare en katalog, som giver adgang til en række ressourcer. Biblioteket er også et sted med folk, som har en viden, der med fordel kan udnyttes.*

BIRTE CHRISTENSEN-DALSGAARD

- 3RD FLOOR →

ling - Web og digitale ressourcer

kriftsamling - Manuscripts Collection

historisk Samling - Women's History Archives

folke-, central- og forskningsbiblioteker. Nogle af dem er med som udviklingsbiblioteker, som vi hele tiden er i tæt dialog med, mens andre udgør en følgegruppe, der kigger os over skulderen, forklarer Birte Christensen-Dalsgaard.

I sin nuværende udformning fungerer samarbejdet på den måde, at Statsbiblioteket modtager udtræk fra udviklingsbibliotekernes databaser, som så indekseres.

- Man kan sige, at vi sørger for, der ikke går 'spaghetti' i systemet, og jeg forventer at udviklingsbibliotekerne for alvor kan begynde at lege med Summa i efteråret 2007, siger Birte Christensen-Dalsgaard, der er meget glad for partnerskabet med bibliotekerne.

- Samarbejdet styrker os i vores formid-

lingsstrategi, konstaterer hun og tilføjer, at der indtil videre kun har været stor entusiasme, imødekommenhed og interesse fra de medvirkende bibliotekers side. Med Summa er der taget et stort skridt i retning af at tilpasse biblioteket til tidens krav. De færreste brugere gider i dag bruge kursustid på at sætte sig ind i et søgesystem. Brugerne vil selv og det skal være her og nu.

- En ide, som der arbejdes med i Summa, er at få eksponeret, at biblioteket står for andet end bare en katalog, som giver adgang til en række ressourcer. Biblioteket er også et sted med folk, som har en viden, der med fordel kan udnyttes. Men skal den udnyttes, et det vigtigt, at den bliver eksponeret, når den er relevant. Det kan være i form af råd, som kommer frem integreret i brugerens arbejde, slutter Birte Christensen-Dalsgaard.